

LETO X.

ZVEZEK 19.

Vrli Slovenol: Prava vera bedi
vam luč, materni jezik bedi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ^v DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1910.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 19. zvezka:

	Stran		Stran
Mladinska izobrazba:		Pseudo-gospoda	299
Vojaškim novincem v slovo	289	Jabolčni sir	299
Našim mladeničem	290	Slive v kisu	299
Novinci	291	Gospodinski tečaj Z. S. D. v Teharjih	300
		Vesela pevka	300
Zabava:		Društveni glasnik:	
Srečni Janko (Konec)	291	Dekliški shod na Teharjih	301
Žrtev	295	Dekliški shod pri sv. Trojici v Slov. gor.	302
Kako daleč so nebesa	295	Pilštanj	303
Na spoved	295	Pilštanj	303
V spominsko knjigo	295	Gornja Radgona	303
Kaj je novega po svetu?	296	Govorniške vaje:	
Orli:		Devica Orleanska	304
Seja odbora Zveze orlov	297		
Versko življenje v naših odsekih	297		
Dekliški vrtec:		Dekleta naročite si pri S. K. S. Z.	
Za »Slov. Stražo«	298	v Mariboru svoje deklinške znake!	
Dobra gospodinja	298		
Kumarice	299		

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K. na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 25. septembra 1910.

Knjižnica S. K. S. Z. v Mariboru, Koroška cesta št. 5, nudi svojim čitateljem najboljše spise slovenske književnosti. Odprta je vsak delavnik od 4.—6. ure zvečer, le ob nedeljah in praznikih od 10.—11. ure popoldan. Prosimo pa, da cenjeni čitatelji tudi knjige redno vračajo, da prihranijo sebi in nam stroške opominjevanja.

Cenjenim naročnikom!

Mnogi naročniki nam še dolgujejo naročnino za leto 1910, nekateri še celo tudi nekaj za leto 1909. Ker se leto 1910 že bliža koncu, zato prosimo cenjene naročnike, da nam pošljejo naročnino najpozneje do 15. oktobra. Pri prihodnji številki, ki bo izšla dne 15. oktobra bomo naredili tistim naročnikom, ki so nam list še na dolg, na ovitek velik rudeč križ in bo ta številka zadnja, ki jo bodo dobili.

Kdor potem ne pošlje do 25. oktobra dolžne naročnine, njemu se bode list brezpogojno ustavil.

Upravništvo.

N A Š D O M

Štev. 19.

V Mariboru, 1. oktobra 1910.

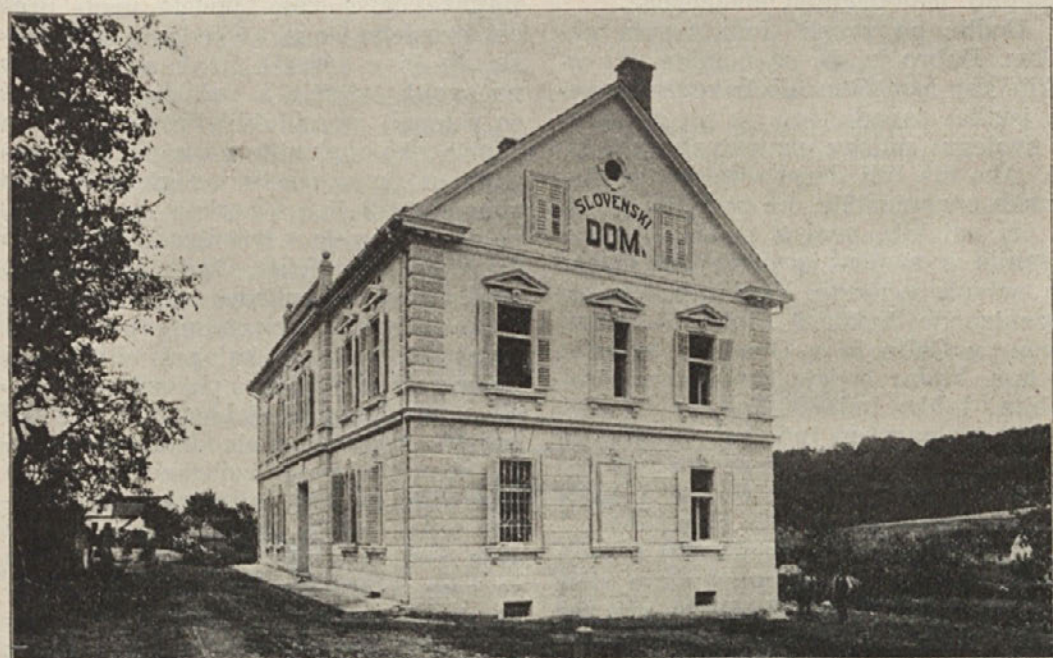
X. letnik.

Mladinska izobrazba.

Vojaškim novincem v slovo.

Dolgi in topli poletni dnevi so nas zapustili, težka megla se vlega ne zemljo, dnevi se krčijo, celo narava nas opominja, da se bližamo zimi. Todi mno-

gim našim mladeničem se približuje čas, da zapustijo ljubo domačo hišo in gredo v tuji — mrzli svet. Postava jih kliče v vojaško suknjo, brezskrbnih mladih let je konec. Vojaški stan je tudi v mirnem času poln težav

Slovenski dom v Št. Ilju.

in nevarnosti. Toda pameten človek ve okoliščine, v katerih se nahaja, obrniti sebi v prid. Tudi vi, dragi mladeniči, vojaški novinci, glejte, da se izognete nevarnostim, ki jih prinaša vojaški stan, pa da obrnete sebi v prid, kar vojaški stan dobrega navaža. V slovo vam „Naš Dom“ želi podati le nekaj nasvetov.

1. Ostanite zvesti svojim načelom. Prišli boste v tuji svet, med raznovrstne ljudi. Med tovariši-vojaki boste našli ljudi različnega mišljenja, verne in neverne, liberalce, socialne demokrate, nemčurje in zavedne Slovence, pa tudi popolne nezavedneže. Ne dajte si omajati svojega prepričanja. Dobra slovenska mati vam je vcepila

v mlado srce krščansko vero. Ne pustite nikoli te zvezde vodnice, te najtrdnjše opore v razburkanem valovju človeškega življenja. Kristjanu se ni treba sramovati zaradi verskega prepričanja, sramotno je, biti tat, pijanec, razbijač, biti kristjan pa je največja čast za človeka. Mnogi slavni vojskovodje so bili verni, veren kristjan je tudi naš najvišji poveljnik, svetli cesar sam. Svoje krščansko prepričanje pa tudi v dejanju kažite. Izpolnjujte svoje verske dolžnosti, kolikor vam bo mogoče, varujte se prav posebno nesramnega vlačugarstva in pijančevanja, ki je mnogim vojakom v dušno in telesno pogubo. Ne dajte se zapeljati malopridnim tovarišem!

Bodite pa zvesti tudi svojim načelom. Dobro je, če se naučite pri vojaki kaj nemščine ali kakega drugega jezika, zaradi tega pa ne zamerjate svojega milega materinskega jezika. Ako ste bili doma udje naše mladinske organizacije, ne pozabite je tudi pri vojaki, vsaj v primerni zvezi ostanite s svojimi somišljeniki doma. Če pridete v mesto, kjer imamo svojo organizacijo, kakor v Ljubljani, Mariboru, v Celju in v Gradcu, oglasite se tam, kadar boste imeli prosti čas, dobite lahko tudi knjige za čitanje. Imejte pa naročen tudi kak časnik, če ne zmore eden sam, pa se naj vas več združi. V prostih urah boste z zanimanjem brali poročila iz domovine.

2. Bodite zvesti in natančni v svoji službi. Vojški stan je pred vsem stan reda in natančnosti. Vi boste pri vojaki nekako zastopniki slovenskega naroda, po vas bodo višji predstojniki presojali naš narod. Če bodo naši vojaški novinci pridni in vestni, bodo poveljniki iz tega sklepali, da smo Slovenci pridno in pošteno ljudstvo, nasprotno pa zanikerni, neredni, surovi vojaki delajo sramoto narodu, iz katerega so prišli. Zlasti s početka se pridno vadite pri tako imenovanih rekrutnih vajah. Seveda bo treba marsikaj potrpeti. Večkrat boste trudni, lačni in žejni, treba bo požreti marsikatero krivico, pa se še pritožiti ne boste mogli. Če bi pa kdo z vami le

presurovo ravnal in vam delal veliko krivico, pa se ne bi mogli pritožiti pri vojaški oblasti, sporočite to pismeno kakemu prijatelju ali uradništvu naših listov, pa se bo že našlo zadoščenje. Vojške oblasti in višje oblasti prepovedujejo, z vojaki surovo ravnati. Sicer pa skrbite, da s svojimi predstojniki ne pridete navskriž. Če boste poštene, pridni, razumni, vam bo odprta pot tudi do vojaških časti in vrnili se boste domov z zvezdami na ovratniku.

3. Bodite ukaželjni. Vojška služba nas morda pripelje v velika mesta, med tuje narode, kjer se marsikaj koristnega naučite. Ko minejo prve in najtežavnejše vaje, boste imeli precej prostega časa. Škoda bi bilo časa, če bi v prostih urah samo ležali na svojih ležiščih v vojašnicah ali pa se potepali po zaдуhlih krčmah. Imejte odprto oko, opazujte razmere med vojaštvom in v mestu. Oglejte si vse znamenitosti in pa cerkve, spomenike, palače, muzeje, tvornice. Opazujte društveno življenje, šege in navade, obrt, trgovino, poljedelstvo, razne pridelke, stroje. Poizvedujte pri svojih tovariših, kako je kaj pri njih. Važnejše reči si zapišite, pa boste prinesli s seboj marsikaj koristnega. Tako boste razširili svoje duševno obzorje, obogatili svojo izobrazbo, vojaška leta bodo za vas imenitna šola. Pojdite tedaj, mladi prijatelji, pogumnega srca pod cesarsko zastavo in vrnite se nam po končani vojaški službi zdravi, veseli, poštene in izobraženi v veselje starišem in blagor drage domovine. Zdravi!

Našim mladeničem!

Ko tako v duhu gledam našo mladino, posebno mladeniče, kako propadajo in se izgubljaajo drug za drugim, me vsledaj v srce zaboli. Spoznal sem, da je krivo tega le slabo časopisje in slaba tovaršija, in ravno to stori našo mladino tako mlačno in slaboverno.

Večkrat imam priložnost, opazovati take mladeniče, kako neusmiljeno u-

drihajo po duhovnikih in čez katoliško-narodne mladeniče, jih obkladajo z mnogovrstnimi priimki. Pa to še ni dovolj, pretijo jim celo s sovraštvom, s pretepanjem, misleč si, da jih bodo pridobili s tem na svojo stran. Zato pa ravno ta prazen strah dela našo mladino tako nevedno in strahopetno. Nekateri celo pravijo, da to ne gre, da bi priprosti mladenič pristopil v naša društva, ter se izobraževal ali postal govornik. Pravijo, da je to za gospodo in da smejo le tisti govoriti, priprosti mladenič pa ne. To pravijo tisti nevedneži, ki sploh malokdaj ali nič ne berejo in še cerkev slabo obiskujejo, in ki ne živijo po svetih resnicah ter sploh sami ne vejo, zakaj da so na svetu. Jaz pa vprašam: Ali za priproste delavske mladeniče ni potrebna izobrazba? Ali niso naša krščanska izobraževalna društva ravno za nas, ali nam more kdo zabraniti, če se kaj naučimo ali če imamo kaj v glavi, da s tem lahko še druge podpiramo in navdušujemo s svojim lepim vzgledom. Torej, mladeniči, le pogumno naprej, bolj ko nas bodo nasprotniki zaničevali in obrekovali, tem bolj moramo biti vneti in navdušeni in zmaga bo naša. Ponos vsakega fanta mora biti, če je zapisan v izobraževalno

društvo, zna govoriti in nosi ponosni znak slovenskih mladeničev.

Škalski mladenič.

Novinci.

K vojakom novinci hitijo,
kakó so okrašeni, glej,
kakó se ponosno držijo
in vriskajo glasno, juhej!

In ta in še oni pripenja
na prsi še šopek si nov;
zdaj pride pač ura ločenja —
»adijo, ti rodni naš krov«.

Brez šopka in s srcem otožnim
k vojakom i jaz se podam,
med družbo to glasno sem tihi,
brez šopka in žalosten — sam.

Iz oken nas zrejo dekleta,
pozdravljajo še nas v slovo,
in marsikatera z očesa
obriše si solzo grenko.

Zvedavo me zrejo dekleta:
»kje drage je tvoje spomin,
al' nima nobenega cveta —
al' naj ti ga jaz naredim?!

»O, cvetov dovolj je imela,
le da ti hotela mi ni;
ker dati mi ona ni htela,
od drugih ne maram ljudi!«

Starogorski.

Zabava.

Srečni Janko.

Povest iz preteklih časov. Poslovenil: A. D.
(Konec.)

„Včasih?“ ponovi Janko živahno.
„Prav pogosto se pogovarjajo o Vas, posebno vitez in njegova soproga. Pa temu se tudi ni čuditi, kajti oba sta Vam hvaležna do smrti...“

„Torej že veste vse,“ mu seže starček hitro v besedo.

„Sicer že poznam Vašo povest na pol,“ odvrne Janko, „pa... ker sem prišel ravno danes z Vami skupaj, bi Vas prosil, da mi pripovedujete ta dogodek natančno.“

Pri teh besedah se vsede ob strani Fridolina na klop.

„Kaj pa ples?“ vpraša starček.

„Ali kaj, ples ni tako potreben,“ odvrne Jakob; „danes ostanem veliko raje pri Vas in Vas poslušam. In če bo še nekaj časa, grem še itak lahko k lipi, saj ni daleč.“

Starček se nasmehne ter se pomakne na klopi malo v stran, da bi imel njegov poslušalec več prostora, nato pa začne pripovedovati z znano zgovornostjo starih ljudi:

„Vidite, ljubi Janko, jaz sem star mož, blizu devetdeset let, a še bližje groba. Seveda pravijo ljudje, da se mi to ne vidi; a to je pač poseben božji dar, da sem še tako čvrst in zdrav. Blizu sedemdeset let bivam že tukaj pri gradu Werdenfels in sem preživel vse dobre in slabe dni, ki so njega

obiskali. Rojen sem na Švabskem in sem po različnih okoliščinah prišel semkaj. Kako je prišlo do tega, Vam povem drugič, danes pa hočem pripovedovati nek dogodek, ki se je zgodil pred približno 30. leti.

Takrat je živel na gradu Neuenhorst — saj Vam je znan; z Werdenfelsa ga prav lahko vidite — vitez Radbert, neprijazen in škodoželjen mož, ki ni mogel videti mojega gospodarja in mu pri vsaki priliki pokazal to mržnjo. Šlo se je za neke prepire radi dedščine. Nekoč je šel naš gospod v državni zbor v Augsburg; vitez Radbert pa se je naredil bolanega ter ostal doma. Komaj se je vitez Kuno oddaljil nekaj ur, kar udere Radbert v posest našega pospoda ter začne požigati in pleniti. Nekega jutra smo pa zapazili, da je oblegal naš grad. Ker je bilo v tem času le malo oborožencev v gradu, sklene naša blaga gospa, raje natihoma z obema otrokoma zbežati, nego bivati med obleganjem na gradu v strahu in obupu, kajti vsakdo je lahko sklepal, da si bode Radbert lahko osvojil grad, ker je bil veliko močnejši ko mi. Osedlal sem torej mulo in ji naložil najdragocenejše imetje; uboga gospa in oba otročiča so sedli živinčetu na hrbet, jaz pa sem vodil begunce po skrivni poti skozi grajski gozd. Tako je ubežala gospa in otroka izdajalskemu Radbertu. Jaz sem jih peljal daleč v gorovje, kjer sem vedel, da bodo na varnem, in ljubi Bog nam je poslal nepričakovano pomoč. Na begu smo dospeli namreč v neko puščavo. Krog in krog je bilo samo pečevje in daleč ni bilo videti nobene hiše. Mračilo se je že in gospa je stopila že z otroci raz mulo, misleč, da bomo morali prenočiti pod prostim nebom. Jaz sam sem bil popolnoma istega mnenja, in sem se ravno pripravljaj, da bi odvezal plahote in napravil primerno ležišče, kar se je oglasil z neke pečine neznan mož in nas vprašal, če smo zgrešili pot. Jaz sem mu hitro vse povedal. Takoj nato je prišel po skrivni poti k nam in povedal, da je mlinar in da nas je slu-

čajno zapazil z visočine. Gospej je ponudil za stanovanje svojo novo hišico in jo kar peljal z otroci po isti poti navzgor, po koji je prišel, jaz pa sem peljal po ovinkih živinče. Mlinarjeva hišica je stala na krasnem in varnem prostoru in gospa je hvalila ljubega Boga, da ji je podaril takšno pribežališče.

V tem mlinu smo ostali več tednov. Samo žal, da nismo dobili v to oddaljeno gorovje nobenega poročila od zunanjega sveta, tako, da nismo nič vedeli, kje je naš gospod in kako se mu godi.

Starček je malo prenehal, da bi se oddahnil. Janko ga je ves čas pazljivo poslušal, vendar se ni mogel premagati, da bi ne bil vprašal:

„Ali ste resnično vse to doživeli, Fridolin, ali?“

„Kaj, ljubi Janko, ali mislite, da bi starček v moji starosti lagal!?“

„Pa vendar je Vaša povest jako slična „Velikonočnim jajcam“, ki jo tudi gotovo poznate, ljubi Fridolin.“

„Seveda poznam lepa, pisana velikonočna jajca, ki jih znese zajec vsako leto, a da bi bila kakšna povest, ki se ravno tako imenuje, tega nisem vedel. Vendar poslušajte, povedati Vam hočem še konec svoje povesti.“

Nekega dne je šla moja gospa z otroci na izprehod v gozd, da bi tamkaj mabila v mali kapelici. Meni ni bilo možno, da bi jo bil spremljal, kakor sem to navadno storil, kajti bil sem nekoliko bolan. Gospa pa je izostala prav dolgo, tako, da sem se že bal; tudi mlinarjevi ljudje so bili v skrbeh, kje se mudi Ema — tako je namreč, kakor že veste, ime soprogi viteza Kuna — tako dolgo. Zberem torej vse svoje moči in se podam, kakor ubog sem tudi bil, z mlinarjem v gozd, da bi videl, ali se ni mogoče gospej prigodila kaka nesreča. Prišla sva h kapeli — a Eme ni bilo tam. Lahko si mislite, ljubi Janko, v kakih strahih in skrbih sva bila, kajti mračilo se je že in gospa je odšla takoj po obedu. Kaj se ji je zgodilo? Je-li zgrešila pot ali se ponesrečila? Gozd je bil nam-

reč poln globokih prepadov, in lahko bi bila padla ali gospa ali pa kak otrok v globočino.

Mlinar mi je pomagal pridno iskati. Klicala sva glasno, kolikor sva mogla, klicala in zopet klicala — a nihče se ni oglasil. Vedno bolj sem se vznemirjal, vedno bolj se bal; popisati Vam tega sploh ne morem, kajti kaj takega mora človek samposkusiti. Naenkrat pa sva slišala v daljavi slab glas, ki je — kakor se je zdelo — klical na pomoč. Nisem še dobro slišal, že sem začel leteti; na mojo bolezen sem čisto pozabil, ozdravel sem kar naenkrat. Mlinar mi je seveda sledil, in tako je šlo čez drn in strn. Čez malo časa sva res zagledala gospo z otroci na nekem mestu, kjer ni bilo drevja. Gospa je namreč zgrešila pot in namesto, da bi šla proti mlinu, šla je vedno na nasprotno stran. Ah, kako so se vsi razveselili, ko so nas zapazili! Jokala se je takrat dobra Ema, kajti prestala je mnogo strahu in vznemirjenja, odkar je zapazila, da je zgrešila z otroci pot. No, midva sva jo spravila domov in nisva mislila, da bo imel ta dogodek kake posledice. Pa strah, kojega je prebila gospa ob tej priliki, je povzročil, da je nevarno zbolela, posebno, ker je že itak bolehalo od bega iz gradu in od ločitve od ljubljenega soproga. Povem Vam, ljubi Janko, da je bila gospa takrat že tako pri kraju, da sem popolnoma obupal, da še kdaj ozdravi. Pa ljubi Bog je imel usmiljenje z nedolžnimi otročiči in jima ni vzel matere. Mlinarjevi ljudje so pa tudi storili vse, kar so mogli, da bi rešili ubogo ženo. Ema je sicer ozdravela, toda uvidel sem takoj, da njeno zdravje še ni trdno, kajti skrb za ljubljenega soproga jo je mučila noč in dan. V našo pusto, oddaljeno dolino pa ni bilo žive duše, ki bi nam poročala, kaj se godi na Werdenfelsu in kje je vitez Kuno. Samo enkrat je prišla semkaj postarana ženica, ki je iskala jagode, in ta je pripovedovala, da gospodari na Werdenfelsu vitez Radbert in da stiska do krvi podložnike.

Da bi prinesel svoji gospodinji gotovo vest, sem sklenil, podati se na pot ter poizvedovati preoblečen kot ogeljar v okolici Werdenfelsa, kje je Kuno. Bila vam je to težavna pot, toda za Emo bi bil šel v vodo in ogenj, če bi bilo treba. In mislite si, Janko, kako veselje sem doživel! Eno uro sem imel še hoda do Werdenfelsa, kar me sreča v gozdu nek kmet. Spoznal sem ga takoj, kajti bil je podložnik mojega gospodarja. „O Fridolin, dober dan,“ mi je klical nasproti, „odkod pa prihajaš? Kje pa je naša dobra gospa? Kje sta njena otroka?“ Pa komaj sem mu začel pripovedovati, že mi je segel prijatelj v besedo ter rekel: „Kaj, ali še nič ne veš, Fridolin?“ — „Jaz? Kaj naj bi vedel?“ ga vprašam začudeno. — „Ah, že dva dni oblega vitez Kuno z mnogobrojnimi moštvom Werdenfels.“ To je bilo presenečenje! Objel sem kmeta in vriskal kot otrok. Toda, da Vam kratko povem, poiskal sem takoj svojega gospodarja in ga tudi v resnici našel. Vidite, tukaj na tej klopi, kjer sediva sedaj midva, sem ga našel. Moj Bog! Moj Bog! kako se je veselil Kuno, ko sem mu povedal, kje je ljubljena žena in kje dragi otroci. Jokal se je, da so tekale solze kar v potokih čez lica, in tudi jaz sem moral jokati, tako sem bil ginjen. — „Fridolin,“ mi je rekel takrat, „celo moje življenje ti ne pozabim, kako zvest si mi bil. Pri Bogu! bogato te bom poplačal, kakor hitro bom zopet gospodar svojega gradu. Poročilo, ki si mi ga prinesel, me je navdalo s tako močjo, da mora biti še danes grad moj, in Radbert, ta nesramni, lakomni ropar, mi mora priti še danes živ ali mrtev v roke.“ Res, kmalu nato da vitez Kuno znamenje za napad in ljubi Bog je bil z njim. Pet ur so bojevali krvavi boj — jaz sem videl vse na lastne oči, čeprav se nisem mogel kot star mož udeležiti boja, kar bi bil sicer iz srca rad storil. Vitez Radbert se je boril zelo hrabro — a pomagalo ni nič; njegove ljudi so pobili, in on sam je padel zadet od sulice v oko. Grad je bil zopet naš.

Drugega dne na vse zgođaj je zapustil vitez Kuno in nekaj oboroženih hlapcev Werdenfels ter se podal v gorovje po svoje ljubljence. V bližini mlina smo postali in vitez Kuno je zapovedal hlapcem, naj ostanejo tukaj, med tem, ko je šel sam peš in preobležen v starega potnika, naprej, da bi presenetil soprogo in otroka. Ema ni bila doma, odšla je zopet h kapeli. Jaz sem pokazal Kunu pot tudi tjakaj, kjer je našel res soprogo, zamišljeno v molitev. Ko je zapazila moža s ponarejeno belo brado, z dolgimi sivimi lasmi, s širokim klobukom, z debelo popotno palico in obnošeno obleko, ni prav nič slutila, da bi bil to njen mož. Ko se je pa po nekoliko trenutkih dal spoznati — jaz sem bil skrit za drevsom in tako priča svidenja — zaučila je od veselja na ves glas in otroci so vriskali — da tega ne bodem nikdar pozabil, ko bi bil star tudi sto let.“

Tukaj je prenehal starček in si obrisal solze, ki so mu pritekale pri spominu na ta vesel dogodek, potem pa je nadaljeval:

„Drugega dne smo šli domov. Dobri mlinarjevi ljudje so jokali, ko se je poslavljala Ema; vitez jih je bogato poplačal, čeravno niso hoteli od začetka ničesar vedeti o kakem darilu. Veselje in radost, ki je zavladalo v naši vasi, ko se je vrnila zopet ljubljena gospa, Vam ne morem popisati; na kolena so padali ljudje in ji poljubovali roke in oblačilo, tako radi so jo imeli in jo imajo še sedaj. Je pa tudi v resnici blaga, dobra gospa; koliko dobrega je storila od onega časa, koliko solz je obrisala na tihem, ve samo ljubi Bog. Pa tudi vitez Kuno se je pokazal kot dobrega, hvaležnega moža. Ko sem se jaz vedno bolj staral ter postal slab in nesposoben za delo, podaril mi je to-le hišico z vrtom; tukaj stanujem sedaj že čez 10 let in vsak dan, bodi vreme lepo ali grdo, po zimi in v poletju mi pošilja gospa najboljšo hrano iz grada. Bog ji naj povrne vse stotisočkrat v večnosti!“

„Vaša povest me je zelo ganila,“

reče nato Janko. „In prav žal mi je, da je že pri koncu.“

„No, saj je bila vendar dovolj dolga,“ meni starček, „in na tem svetu moravse končati Kaj, Janko, ali bi mi ne hoteli Vi kaj malega pripovedovati? Od kod pa ste pravzaprav doma? In kako ste prišli v vitezovo službo? Pripovedujte mi vendar kaj, jaz tako rad poslušam!“

Janko ugođi starčkovu želji. Kako posluša ta napeto! Kar naenkrat pa ga pretrga v pripovedovanju in ga vpraša:

„Ob Bodenskem jezeru ste doma Janko? Kako se imenuje Vaš rojstni kraj?“

Janko mu imenuje neko vas.

„In Vaš oče, Janko, kako mu je bilo ime?“ ga izprašuje Fridolin dalje.

„Poznal ga nisem, pa pozneje sem zvedel, da mu je bilo ravno tako ime, kakor meni, namreč Janko. Navadno so ga klicali vsi za Janka Ogljarja.“

„Kako? Janko Ogljar?“ vpraša starček ves začuden in obenem vesel. „Ljubi Bog, potem bi bil ti sin mojega umrlega bratranca? . . . Ali je to mogoče? Da, da, bo že tako, že mora tako biti . . . Janko, saj si čisto podoben mojemu ljubemu bratrancu! . . . Tako je izgledal, ko je bil še mlad in ko sem se jaz poslovil od njega ter se podal v svet . . . Janko, pojdi sem, naj te objamem! . . . Kako veselje mi je dal vendar ljubi Bog doživeti v mojih starih dneh!“

Janko ne ve, kaj naj reče ali stori, a vendar pusti, da ga starček objame, in predno preteče nekaj trenutkov, začne jokati samega veselja. Nek notranji glas mu pravi, da je ta starček v resnici bratranec rajnega očeta.

Ko se dovolj navžijeta veselja, pelje Fridolin mladeniča v svojo hišo ter mu razkaže vse imetje.

„Janko“, pravi nato s tresočim glasom, „vidiš, ta-le hišica, ki mi jo je podaril blagi vitez Kuno, naj bo po moji smrti tvoja, če se odločiš, deliti z menoj veselje teh dni, katere mi je še odločil Bog do moje smrti. Govoriti

hočem z gospodom Kunom in urediti vse ž njim. Ali hočeš?”

Janko ves vesel takoj privoli. „Ne boš imel škode, Janko,” poudari še enkrat starček, „če ostaneš pri meni in mi zatišneš oči, kadar bo božja volja.”

Res, starček ni mislil slabo in Janko ni imel škode, da je z dovoljenjem viteza Kuna ostal pri starčku. Nekaj tednov po tem dogodku je namdeč Fridolin zaspal mirno v Gospodu in se preselil v boljšo večnost, obžalovan od vseh, ki so ga poznali, posebno pa od grajskih, kojim je služil zvesto in udano od svojega 20. leta naprej. Pred smrtjo je podaril še svojemu sorodniku možnjo z več sto zlati, koje si je prihranil v svojem dolgem, trudapolnem življenju. Del tega denarja je porabil Janko za to, da ga je dal cerkvi za mašno ustanovo, z drugim denarjem pa si je kupil od viteza par volov, nekaj njiv in travnikov ter mal gozd. Janko je postal priden in varčen gospodar, katerega je ljubi Bog vidno blagoslovil, tako, da ga v celi okolici niso imenovali drugače kakor „srečnega Janeza“.

Žrtev.

(Prosto iz nemškega.)

»Z ladjo, glej! v napačni smeri,
krmar plove po valovji,
nihče potnikov ne sluti —
da k pogrebu ob skalovji!

Nesi ladji me nasproti,
da krmarja opozorim . . .
urno čolnič, urno hiti,
da prepozno ne priplovim!

Rad umrjem, če rešitelj
zadnji klic moj bil je ladji,
ki je polna mladih živelj . . .
plovi čolnič, čas je dragi!

Kakor pšica, čolnič zdrkne
po razburkanem valovji —
ladjo rešil je rešitelj . . .
sam pa s čolnom spi v dna morji.

Starogorski.

Kako daleč so nebesa.

(Po hrvatskem izvirniku.)

» » Je li daleč, kdor pove mi,
zvezdic polni neba svod?
»Rekel bi ti brez vse laži,
ko bi tebi ptičev rod
hotel dati svoja krila
in bi poletel do tja,
odkod ona zvezda mila
z žarki ljubko nam miglja,
in tam angelja bi vprašal:
jeli daleč neba dvor?
On gotovo z glavo zmajal:
»nevem ti dati odgovor.«
Ali tamkaj nižje skušaj
ono zvezdo povprašat,
ona bode že znabiti
znala odgovor ti dat'.
Do tedaj pa zvezd šarilo
od tisoč bo le še stó
in ko boš do nje priletel,
rekla bi ti spet takó.
Ako bi tako po vrsti
povprašal zvezdice vse,
drugega pač odgovora
bi ne slišal kakor le:
»Kakor daleč neki bode,
dó modrega neba tja,
to ti, dragi človek, sam le
Bog, stvaritelj neba zna!

Starogorski.

Na spoved.

Sprevidet bolnika
duhovnik hiti
in zvonček otožno
po vasi zveni.

In v hiši tam beli
ob koncu vasi,
na mizi pokriti
že sveča gori.

Duhovnik z Gospodom
k bolniku glej hiti
pred hišo ljudstvo
pobožno tam kleči.

»Gospod nisem vreden . . .«
bolnik na tihem govori
na prsi se trkaje
s solznimi očmi.

Popotnico sveto,
bolnik je sprejel,
da z mirno bi vestjo
v večnost odšel.

Starogorski.

V spominsko knjigo.

»Nesreče ni nikjer brez sreče,
kakor ni sreče brez nesreče . . .«
Zakaj bi plakal,
ko te nezgoda doleti?

Zakaj ne čakal,
da dan se zopet ti zjasni?
Ne vriskaj prevéč,
kadar ti solnce sreče sije,
ker če oblak ti ga zakrije
boš plakal prevéč;
nikdar pa naj obup né polni ti srcá
in pomni pregovor, naj vedno te
spremlja:

»Nesreče ni nikjer brez sreče!
kakor ni sreče brez nesreče!
Zato ne plakaj,
če te nezgoda doleti,
nikar ne vriskaj,
če solnce sreče sije ti!

Starogorski.

Kaj je novega po svetu?

Veliko zanimanja je vzbudilo na Štajerskem, pa tudi zunaj naše dežele sklicanje štajerskega deželnega zbora. Ker so že meseca februarja naši slovenski poslanci z moškim nastopom — z obstrukcijo — zavrli deželni voz, katerega vlečejo nemški liberalci in nacionalci, bilo je vse radovedno, ali bodo tudi sedaj poslanci „Slovenske kmečke zveze“ šli v Gradcu v boj za pravice svojih volilcev in slovenskega ljudstva z orožjem obstrukcije. Dvanajst mož odločnega koraka, močate volje, jeklenega značaja, je stopilo 20. septembra v deželno hišo in je tam pred presenečenimi Nemci izjavilo, da dokler se slovenskemu ljudstvu ne dajo pravice v deželi, ki mu gredo po božjih in cesarskih postavah, za tako dolgo bode „Slovenski klub“ ustavil deželnozborski voz. Ustrašili so se Nemci, ustrašila se je tega vlada. Gotovo je le eno: Preko naših pravic se ne bo vladalo in gospodarilo!

Svitli cesar Franc Jožef je dne 24. septembra romal v Marijino Celje, kjer so ga sprejeli z velikimi slovesnostmi. — Na Dunaju se pozna, da ni več Luegerja. V dunajski krščansko-socialni stranki so začeli vstajati razni častihlepneži, ki krušijo edinost stranke. Nekega Hraba in Axmana je vsled tega stranka izključila. — Kakor znano, je bil ljubljanski občinski svet razpuščen. Vlada je postavila vladnega komisarja, ki vodi županove

posle. — Na Koroškem je zaradi netočnega poslovanja in raznih dvomljivih špekulacij propadla „Osrednja koroška zadružna organizacija“. Manjka baje več milijonov kron. — Pri Rotenmanu na Zgornjem Štajerskem, se je v torek, dne 20. septembra ob 2. uri zjutraj zgodila strašna železniška nesreča. Trčila sta skupaj dva brzovlaka, ki vozita na progi med Dunajem in Pontabljom. Izpod kupa razvalin so izvlekli 7 mrtvih, 12 težko in večje število lahko ranjenih oseb. Nesreče je baje kriv strojevodja južnega vlaka, ki bi se moral na postaji ustaviti, a je vozil z veliko brzino naprej. Škode je več milijonov kron. — Na južni železnici so pretečeni teden uslužbenci in uradniki s tihim odporom alinekakim štrajkom zavirali promet, ker jim uprava ni hotela zvišati obljubljenih plač. Ker je promet zaočal, je južna železnica nazadnje vendar ugodila željam železničarjev. — Z enakim odporom so začeli dne 23. septembra tudi železničarji na bosanskih železnicah. — Kolera se zadnje dni zopet občutno širi. Dognalo se je, da je ognjišče kolere v Mohaču, nekem mestu na Južnem/Ogrskem, namreč v iamošnjem premogovniku. Vsak dan zboli in umrje na Ogrskem več ljudi za kolero. Čuvajmo snago in red, da se bomo lahko ubranili te nesrečne bolezni.

Orli.

Seja odbora Zveze Orlov 4. septembra 1910 na Brezjah — Na angeljsko nedeljo, dne 4. septembra so se zbrali odposlanci slovenskih Orlovih odsekov na Brezjah. Kakor vsako leto, so tudi letos izkazali svoje zaupanje, spoštovanje in ljubezen Mariji, Devici, Materi, tisti, koje ime pomeni „Gospo“, „Gospo morja“, „Svetlo“, „Grenko“, „kakor mira dišečo“ — tisto edino željo človeškega pokoljenja, ki je s telesom in dušo povišana do časti božjega materinstva — tisto, o kateri pravi modrost Stare Zaveze, da je izšla iz ust Najvišjega kot prvorojenka vsega stvarstva, ki jo je Bog prevpobil v cvetoči palici Aaronovi in v gorečem grmu, ki označuje njeno deviško materinstvo, gorečnost za čast božjo in veličastnost njene čistosti. Orli so prisostvovali sv. maši in sprejeli skupno v kroju sv. obhajilo.

Seja odborova Zveze Orlov se je vršila nato na lepem samostanskem vrtu, od koder je pač eden najlepših razgledov na naše gorenjske planine. Ljubí bratje sv. Frančiška so bogato okrasili z zastavami in slavoloki cerkev in trg; zastave so plapolale tudi s hiš in veselo so pokali topiči.

Navzočih je bilo nad 200 bratov Orlov. Zastopanih je bilo 80 odsekov.

Brat predsednik dr. Lovro Pogačnik otvori s primernim nagovorom zborovanje, na kar pozdravi navzoče v imenu brezijskega Orla njega načelnik brat Gabrielčič.

Naš dnevni program za jesen in zimo 1910-11. (Poročilo F. Terseglava.) Poročevalec povdarja najprej, da je treba enkrat za vselej napraviti odločen korak in brez ozira na različne razmere postaviti vrhovno načelo, ki se ne sme v nobenem slučaju kršiti: jesenska in zimska sezona je za vzgojo in izobraževanje članov in se ne sme motiti po nobeni večji prireditvi! (Splošno pritrdjevanje.) Nadalje je treba zimsko sezono enkrat za vselej trdno določiti, označiti tiste neobhodne manjše priredbe, ki se sme-

jo dovoliti, kajti obliko in tvarino za mladeniške večere, ki naj bodo jedro pozimskega dela in napraviti izobraževalno statistiko. — Nadaljno poročilo glej „Mladost“ štev. 15.

Versko življenje v naših odsekih. Zborovanje na Brezjah je med drugim imelo ta lep uspeh, da nam je poročilo brata Zabreta jasno pokazalo, kako je potrebno, da se v naših odsekih samih versko življenje enotno organizira. Naši odseki morajo biti na znotraj v nabožnem oziru utrjeni, pa tudi na zunaj, tako v posameznih članih, kakor v celoti, kazati lice krščanske organizacije, ki nima samo krščanska načela na ustih, ampak po njih, v njih in z njimi živi. In v tem oziru je prav gotovo upravičeno, če rečemo, da odsek, kojega člani si prizadevajo čedno živeti in so na dobrem glasu, neizmereno več vreden, kakor odsek, kojega člani se vedno izkazujejo v političnem življenju, nastopajo na shodih in preganjajo nasprotnike, ne žive pa sami vzorno. Veliko uspehov imamo, pa koliko več bi jih imeli, če bi se ovsakem našem fantu in možu moglo reči: Glejte, to je mož, pravičen, Bogu dejansko zvest in mil ljudem, zgled celi soseski!

Glede nabožnega življenja se je že na Brezjah močno poudarjalo, da ne sme biti v naših odsekih sile. V tem smislu pravi psalm: Tebi, Bog, se ne dopadejo žgavne daritve in zunanja dela pobožnosti, ampak čisto in spokorno srce, ki Te veselega duha časti, ti je všečno. Praktično pa se nam stvar zdi taka: Odsek naj versko stran svojega delovanja le odločno in neustrašno vrši in poudarja; organizira naj udeležbo pri sv. maši in pridigi, pri krščanskem nauku in velikonočnem izpraševanju, pa pri sprejemanju sv. zakramentov; sporedno s tem naj se obravnavajo in vtiskujejo članom v spomin nauki „Zlate knjige“ in vrše včasih tudi predavanja verske vsebine; v tem oziru naj ne odsekov, ne okrožni odbor nimata nobenih pomislekov in ozirov. Le to: Osebo ni-

kogar ne siliti, pa tudi ne grajati. Kajti to je gotovo, če bosta okrožni in odsekov odbor to delo pametno, modro in sistematično uredila, bodo tisti člani, ki jim to ne bo všeč in se temu ne bodo mogli privaditi, kmalu izstopili. In to bo na vse strani dobro. Tudi naše fante bo treba dati na rešeto! Blagor mu, ki bo kakor kleno zrno spoznan; odseku pa bo dobro brez plevela. Ne sme pa tega dela nobeden odsek urediti brez duhovnika, zakaj svetni človek v tem oziru rad zaide in pretirava, potem pa navadno zopet pade.

Druga prevažna reč je ta, da morajo voditelji in odborniki biti sami, kar se tiče nabožnega življenja, vse-skozi vzorni. Morajo biti: 1. zmerni, 2. čisti, 3. ponižni. Pri volitvah predsednikov, odbornikov in tudi načelnikov se bo moralo odslej strogo gledati na to, da se zbero najboljši tudi v нравnem oziru. Če je kdo samo postaven, korajžen in dober govornik, to še od daleč ni zadosten razlog, da postane član vodstva ali načelstva! Pa tudi, kdor dobro ne pozna „Zlate knjige“ in „Mladeniške organizacije“, odslej ne bo mogel biti več predsednik, načelnik ali odbornik! Drugod smo poučarjali, da bo treba uvesti v našo organizacijo le način svečanega sprejema, treba bo pa uvesti tudi izpite, vsaj za predsednike in načelnike.

Velikega pomena so od brata Zabreta nasvetovane duhovne vaje. Če jih ima vsako okrožje samo enkrat na leto, je veliko in bo rodilo prebogat sadove. Voditelja duhovnih vaj naj si okrožje v sporazumu s predsedstvom O. Z. samo izbere. Najbolj pripravní so za to redovniki.

Končno pa spada semkaj tudi tista brezijska resolucija, ki govori o tem, da morajo imeti okrožja vse svoje odseke glede нравnega življenja članov v evidenci. Tega ni razumeti tako, kakor da bi imela okrožja izvrševati nad odseki policijsko nadzorstvo. Ampak vedeti morajo, kako posamezni odseki v tem oziru stoje, morajo jih znati kvalificirati, poznati njihove napake in poseči odločno vmes, ako zapazijo namenom Zveze nasprotnega duha in življenja. Neročnosti ne smejo trpeti nobenih, tudi če se gre zoper nasprotnike! Tudi nasproti nasprotniku ni dovoljena surovost, še manj seveda, da bi se pajdašili Orli s Sokoli. Če vas pa kdo izziva, se spomnite na tisti psalm, v katerem pravi božji prerok: „Veliko telet me je obdajalo in mnogo volov je mukalo vame,“ in naj gre mimo!

Nimamo torej malo premišljevanja po shodu na Brezjah.

Dekliški vrtec.

Za „Slov. Stražo“ so za obmejne sestrice mladenke na shodu na Črni gori dne 11. septembra na predlog Drevenšek Ane iz Cirkove kot „odpustek“ iz romanja, češ: en grošek al' pa dva, to nam korajžo da! darovale 30 kron! Bog živi vrle mladenke, naj bi našle mnogo posnemovalk!

Dobra gospodinja. Nadaljevanje o pripravljanju pišk. — 6. Pečena piška. Dni večjo, osnaženo, soljeno piško v ponvo, polij jo z vročo mastjo ter jo peči ne pri prehudem ognju. Med praženjem jo polivaj večkrat z mastjo,

ki je že v ponvi. V dobri pol urici je mlada piška pečena. Če je pa živalica že celo dorasla, pa praži nekaj minut več. Stare perutnine, recimo stare kokoši ali peteline ne uporabljaj; o uporabi starejše kureline govorim na drugem mestu. Če pa hočeš peči majho piško, pa ti svetujem, da jo nadevaš, ker se potem tako zelo ne izsuši in ker je potem bolj izdatna. Nadevo napravi na sledeči način: Zmesi z mrzlo mastjo ali sirovim maslom eno jajce, prideni nekaj zemeljskih drobtinic, soli, malo stolčenega popra, razdrobljenega

peteršilja, nazadnje polij toliko z mlekom, da nadeva ne bo pretrda. Nadevati moraš pod kožo, ne pa v votlino. Ravnaj potem tako, kakor pri prosto pečeni piški. — Prihodnjič čujete več od stare kuharice.

Kumarce. Jesen se bliža, vse zori. Tudi kumarce ali murke postajajo rumene in gospodinja ne ve vselej, kam ž njimi. Nekatere take kar svinjam pomečejo med buče; škoda jih je. Ako so debele že rumene kumarice, so najbolj pripravne za gorčične, ali kakor jim nekatere kuharice pravijo, ženefove kumare, ki so okusna jed posebno po zimi, ko nam tako zelo manjka zelenjave. Poskusiti hočem opisati onim, ki bi si je rade pripravile, pa morebiti ne vedo, kako. Kakor rečeno, debelomesnate kumare se olupijo, iztrebijo in narežejo v precej velike krhle ali kose, ki se dobro nasole in večkrat premešajo v posodi. Čez noč lahko ostanejo v soli, ali po dnevu 4 do 6 ur lahko tudi cel dan. Potem se stresejo na rešeto ali cedilo in puste, da odteče vsa voda, ker so še mokre, se potem sesujejo na prtīč, katerega napnemo med štiri noge obrnjenega stola ali pogrnemo čez suho slamo, da se osuše. Tako pripravljene začnemo zlagati v steklenico s širokim vratom, eno lego kumar, na nje potrosimo malo gorčičnih zrn, nekaj glavic čebulice ali kosov čebule, malo koperca ali smrdilja in na vrh zopet lego kumar, gorčice, čebulice, koperca itd., dokler ni posoda polna. Zaliže se s kuhanim hladnim vinskim jesihom in dobro zaveže. Štiri ali vsaj tri tedne morajo potem mirno zoreti, tedaj jih lahko rabimo kot pridevek ali garnituro k mesu, ali za polivko. Kako jih delate druge, povejte! — Stara.

Pseudo - gospoda. Od kmečkega dekleta smo dobili te-le vrstice: Poglejte si našo mlado kmečko gospodo. Če pride kak tujec v Brežice in gre nekoliko ven iz mesta pogledat in sreča dekleta, si pač ne more sam svoji pameti verjeti, da so to hčere kmečkih starišev. Tako so našemljene in našopirjene kakor pavi. Težko si služijo groše in dostikrat pristradajo, da se le

gosposko nosijo. Tem našim punčkam pa že njihove sosede iz okolice sledijo. Iz napol podrte kočice pa prikuka cela gospa. O saj vem, od kod si doma. Ali se sramujete svojih kmečkih starišev in svojega kmečkega stanu? Ali vas ni sram?

Jabolčni sir. Pogosto se nam pri-meri, da bi radi postregli bolniku, ali slabotnemu starčku, pa ne vemo, kako, da nas ne bi preveč stalo in bi bilo dobro.

Letos v naših krajih zore lepo jabolka, katerih pa marsikateri bolnik ali ne more, ali ne sme sveže surova uživati. Ako jih zna gospodinja pripraviti, kakor koli, že lahko ponudi krepilo svojim ljudem; posebno okusen, zdrav in tečen je jabolčni sir, katerega naj si vsaka preskrbi. Kako? Vzemimo jabolke, ki se rada razkuhajo, prereži je in iztrebi peške; olupiti jih ni treba. Potem namoči dve kozici ali ponvi, v kateri devaž jabolčne kose ter praži počasi, da se omehčajo. Ko so do dobrega mehka, jih pretlači skozi sito. Nato vzemi toliko sladkorja, kolikor tehtajo pretlačena jabolka, deni vse skupaj v kotliček ali ponvo in kuhaj pri dobrem ognju. Pridno moraš mešati, da se ne prismoči in ne prikuha; ker potem je sir črn in diši.

Ko se je sir zgostil, poskusi: žličico sira deni na krožnik; ako se hitro strdi in ima svetlo površino ter se prsta ne prime, je kuhan; če ne, se mora dalje kuhati. — Ko je dovolj gost, ga razdeli v pripravljene posodice ali oblike, katere prej zmoči z vodo, in ga dobro potlači, da ne bo luknjičast. Spravi ga v škatlji drug poleg drugega na suhem.

Slive v kis. Vinski jesih zavri, deni vanj na $\frac{1}{4}$ litra kisa $\frac{1}{4}$ kg sladkorja, klinčkov in celega cimeta. Vzemimo cele trde slive (češplje), deni jih v vreli kis, pa kmalu jih vzemi ven, da ne popokajo. Potem jih zdevaj v steklenico. Ko so prevrele vse češplje, in so vse v steklenici, zlij na nje kis, v katerem so se kuhale, da stoji jesih črez, in zaveži.

Take so posebno priljubljene gošpodom. — Namesto jesiha se lahko vzame tudi kislo vino. Take slive se dolgo drže.

B—ta.

Gospodinjski tečaj Z. S. D. v Teharjih.

Kar nam je »Zveza slov. deklet« ob svoji ustanovitvi obljubila, je tudi zvesto izpolnila. Obiljubljeni gospodinjski tečaj se je vršil od 1.—14. avg. v gospodinjski šoli č.č. šolskih sester na Teharjih. Udeleženk je bilo 24, ki so zastopale 19 dekliških zvez in 2 kraja, kjer še ni zveze. Bile so iz sledečih krajev: Marenberg (Kolar Ter.), Sv. Križ nad Mariborom (Čepe Julija), Št. Ilj v Slov. gor. (Hamer Katarina), Jarenina (Sekol Mar.), Sv. Peter pri Mariboru (Muršič Mar.), Sv. Jurij v Slov. gor. (Rotman Jul.), Sv. Ana na Krembergu (Rokavec Mar.), Gornja Radgona (Petovar Antonija), Sv. Lovrenc v Slov. gor. (Zelenko Ivana), Konjice (Lamut Ter.), Sv. Jurij ob južni žel. (Soler Ter.), Slivnica pri Celju (Zimmermann Roza), Šmarje pri Jelšah (Pecko Neža), Sv. Peter na Medvedovem selu (Verk Amalija, Gomilšek Mar.), Podčetrtek (Žolgar Jera), Pilštanj (Krajnc Ema, Toplišek Amalija), Sevnica (Senica Jozefa), Trbovlje (Kurnik Angela), Št. Jurij ob Taboru (Blatnik Mar.), Vrbje pri Žalcu (Kurant Mar., Seme Ter.) in Celje (Pintar Antonija).

Tečaj je otvoril v imenu S. K. S. Z. č. g. župnik Gomilšek in razložil dvojni njegov namen. Priučiti se moramo glavnih načel umnega gospodinjstva (lepo obnašanje, hišni red, snaga, kuhinja, lep vrt, smisel za domačo živinorejo, smisel za vzgojo samih sebe in drugih); kar se bomo naučile, o tem moramo v naših dekliških zvezah svojim tovarišicam poročati v več predavanjih. Tako bo tečaj koristil veliko nam in drugim. Predmeti predavanja na tečaju so bili sledeči: 1. Dobra in slaba gospodinja (Sestra Benedikta). 2. Redoljubnost (S. B.). 3. Obleka (Sestra Vincencija). 4. Vedenje na ulici (S. V.). 5. Snaga v hiši (S. B.). 6. O snažnosti ljudi (S. B.). 7. Pomen zob, o zobobolu in o pripomočkih zoper zobobol (zdravnik dr. Schwab iz Celja). 8. Vedenje pri jedi (S. V.). 9. Varčnost z drvmi (S. B.). 10. O snažnosti slovenskih gospodinj (učitelj Levstik iz Celja). 11. Kako pozdravljajmo (S. V.). 12. Kaj je dobro delo in slabo delo na polju (S. B.). 13. Mir božji v hiši (S. B.). 14. O vzgoji cvetlic (č. g. P. Rudolf Marolt, kapucin iz Celja). 15. Hišni mir (S. B.). 16. Pregled kmetijske šole v Št. Jurju ob južni žel. in nauk o mlekarstvu (učitelj Zidanšek). 17. Ženska izobrazba (S. B.). 18. Obleka (S. B.). 19. Perutnistvo (Levstik). 20. Nauk o človeških poškodbah in o prvi pomoči (dr. Schwab). 21. Kako delujmo in se izobrazujemo v naših dekliških zvezah (č. g. Gomilšek). 22. O perilu (S. B.). 23. Deset zapovedi za perutnistvo (S. V.). 24. Red jedi v kuhinji (S. B.). 25. Pregled notranjih in zunanjih delov Bežigrada pri Celju. 26. Svečava (S. B.). 27. Potna torbica (S. B.). Poleg predavanj je bilo seveda vsak dan veliko praktičnega pouka v gospodinjstvu.

V soboto 13. avg. ob 2. uri pop. je v sklepnem govoru pojasnil č. g. ravnatelj gospodinjske šole, župnik Čemažar, pomen tega tečaja. Rotman Julija izreče iskreno zahvalo č. g. ravnatelju za veliko skrb in požrtvovalnost. Blatnik Marija zahvali č. sestro Benedikto za vso obilico krasnih nauk, Verk Amalija pa č. sestro prednico; Jozefa Senica v zahvali povdarja veliko ljubezen in materinsko skrb č.č. šolskih sester do udeleženk in zahvali tudi gojenke gospodinjske šole za vso prijaznost. Tako je bil tečaj končan. Udeleževale smo se ga z največjim zanimanjem. Saj pa so bila predavanja res krasna in nad vse poučna. Seveda smo si zabeležile poglavitne reči od vsakega govora. Debel zvezek je teh zapiskov, ki nam bodo vedno drag spomin na prvi slovenski gospodinjski tečaj na Štajerskem. Naša ljubezen do naše mile teptane slovenske domovine se je zelo okrepila, pa pomnožila se je tudi naša ljubezen do Boga in Marije, za katero smo se pogostoma vнемale v prekrasni teharski župnijski cerkvi. Tečaj nam ostane nepozaben, Bog daj, da nauki tudi. Bog plačaj vsem, ki so se trudili zanj! Nekateri udeleženci že poročajo, o tečaju v dekliških zvezah, druge pa še bomo. Nobena naj ne pozabi na poročilo doma. Naj krepko uspeva novo naše delo za procvit naših dekliških zvez in za napredek našega gospodinjstva!

Vesela pevka.

Sem deklica mlada, vesela,
sem pravo slovensko dekle.
Kot slavec veselo bi pela,
da bi daleč odmevalo se.

Zakaj bi jaz pesmic ne pela,
zakaj bi vesela ne b'la?
Saj vsak dan krog mojega čela,
mi sap'ca slovenska pihlja.

Ko zjutraj danica priplava,
že mika me eno zapet.
In komaj se dan mi zaznava
koj s ptički začnem žvrgolet.

Ko vstanem, se vmiem, prekrizam,
in angelju var'hu zročim.
Se k delu z veseljem približam,
vmes pesmice sladke drobim.

Če trudna se vležem počivat,
o pesmicah s'adko sanjam.
Povsod mi je lahko prebivat,
ker lepo zapeti si znam.

Zakaj bi jaz pesmic ne pela,
saj Bog mi je glas zato dal.
Zakaj bi ne bila vesela,
saj mater slovensko imam.

Pa včasih se vendar solzica,
prikaže iz mojih oči.
Tje rada bi prišla devica,
kjer pesem nebeška doni.

Zatorej iz rajske višave,
učite me angeljci pet.
Ko pridem z' zemeljske nižave,
bom znala kaj z vami zapet.

Pevka.

Društveni glasnik.

Dekliški shod na Črni gori. Mnogo lepih shodov je že gledela Črna gora, a med najlepše se mora gotovo uvrstiti dekliški shod dne 11. sept. Iz raznih župnij od zelenega Pohorja do ogrskohrvaške meje, iz vinorodnih Haloz in divnih Slov. goric je kljub slabemu vremenu prihitelo h Gorski Materi božji nad 800 deklet, zlasti Marijinih družabnic, nekatere tudi s svojimi zastavami, v veličastni procesiji med pokanjem topičev. Pridigoval je č. g. žup. in dež. posl. Ozmec, sv. mašo, med katero so domači pevci krasno peli, je daroval č. o. Pij. Takoj po opravi se je začelo opoldne zborovanje na prostoru zunaj cerkve; slavnostni prostor je bil lepo okinčan in postavili so krasen govorniški oder, za kar jim izrekamo iskreno zahvalo. Shod otvoril č. g. ž. Ozmec. Na njegov predlog se izvoli za predsednika č. g. župnik framski Fr. Muršič, za podpreds. Marija Drev iz Petrovč, za zapisnikarja g. A. Sagaj. V imenu gorskih mladenk krasno pozdravi zborovalke gđna G. Trtnek z željo, da bi vsa slov. dekleta bila ena velika Marijina družba, da bi jih vezala dvojna ljubezen: do Marije in domovine, ki se goji v Mar. dr. in dekl. zvezah. Iz Pohorja izroči nam pozdrave predsednica framske Mar. dr., na to pa Prijol Mar. iz Frama deklamira »Pozdrav mladenkam Mar. družb.« in Hazemali Fr. iz Sv. Lovrenca pa »Dekliško budnico«. Zdaj povzame besedo g. predsednik ter v vznesenih besedah vnema poslušalke, naj bodo verne in narodne, ker to je kras slovenskega dekleta. Navdušene besede so prišle iz srca moža, ki je že veliko delal in tudi trpel za vero in narodnost; pa so tudi našle pot v srca vrlih mladenk! Viharno odobravanje je pokazalo, da so ganile srca vseh! Začele so se potem oglašati razne govornice. Kranjc Marija iz Središča prinaša pozdrave od vzhodne naše meje, poroča o dobro vspelem mladinskem zborovanju v Središču pred enim tednom. ter opominja, naj bi pridno delale, varovale vsikdar čast dekl. družb. in se nikogar bale! Na shod je prišlo krog 20 srediških deklet, 17 že v soboto peš pri najslabšem vremenu. Vsa čast požrtvovalnim junakinjam! Vihar navdušenja je vzbudil pozdrav iz obmejnih krajev, ki nam ga je izročila vrla mladenka Antonija Ul iz Jarenine. Tisočere pozdrave smo ji naročili na vnete obmejne sestre! Ana Minih iz Vurberga pravi: Turkov se nam ni bati, pa vendar imamo hude nasprotnike, zoper katere moramo braniti vero, jezik in dekliško čast. Za ta boj se tukaj navdušimo, da bomo mogle ga izvojevati. Gojčič Marija (Slivnica) na podlagi lepe pesmi »Venček na glavi se« in slov. trobojnice kaže, kakšna mora biti slov. mladenka: nedolžna, ponižna a vendar odločna in vnetja za vse dobro. Vse zapojejo zadnjo kitico: Dokler slov. rod . . . Bregant Jozefa (Slivnica), povdarja kako tudi mladenka lahko sodeluje v javnem boju za vero in jezik. Pevke zapojejo: »Slovenka sem«. V daljšem govoru razlaga Lešnik Marija (Fram), kako naj kaže v danju vsaka ljubezen do domovine: čita in na-

roča naj dobre knjige in časnike, tudi v tujini naj se zaveda narodnosti svoje, govori naj lepo slovenščino, opazuje lepoto slov. zemlje, pouči in drami naj zaslepljene, ostane naj čednostna! Stern Marija iz Sv. Janža slika škodljivost nesloge in potrebo in korist sloge in medsebojne vzajemnosti. Iz Cirkovc prednaša Bauman Liza pogumno Ant. Medveda pesem »Slovenska govorica«, Prevotšek Alojza omenja, da naj dekleta vsikdar sodelujejo, kjer se gre za čast božjo in za izobrazbo; Drevenšak Ana poziva tovarišice, da bi vsaka na koncu kot »spomenik« na krasen shod in kot »odpustek« iz romanja darovala v pisan »cekar« majhen dar za obmejne sestrice češ: »en grošek al' pa dva, to jim korajžo da!« In priletelo je v »cekar« 300 groškov! Beranič Marija zatrjuje, da kakor žene in dekleta večino poljskega dela opravijo, nočejo tudi manjkati na narodnem polju. Prav in vselej tako! Treza Breznik iz Podvinc pri Ptuju poroča o delovanju in izobrazbi mladenke za praktično življenje, Korošec Jozefa prednaša lepo pozdravno pesen, ki si jo je sama sestavila, istotako deklamujeta tudi Kovačič Alojzija iz Ptuja in Treza Breznik svoj lasten izdelek, lepi navduševalni pesni, polni lepih misli. Mlendenke, ki morajo bivati v tujini je opominjala Drevenšek Lucija (Hajdin), kako naj tudi v tujini ostanejo vedno naše, zveste domačiji, našim vzrom zveste. Vse po Mariji, z Marijo in za Marijo! kliče navdušeno sestricam Petek Neža od Sv. Marka. Mlakar Marjeta (Sv. Lovrenc) lepo opisuje, kako more mladenka in z njo vsa domovina srečna biti le, če po Marijinem vzgledu posveti svoje moči Bogu in delu in živi za narod. S čuvstvom prednaša Planinšek Jera (Sv. Lovrenc) prazniku primerno pesen v č. Mar. imenu, Kranjc Marija (Sv. Lovrenc) v muropoljski narodni noši navdušuje poslušalke, da je vsake dolžnost biti vsikdar odločna, zavedna, značajna. Iz Sladke gore je prinesla pozdrave Kranjc Amalija, ter pravi: Pri Mariji je pravi naš dom, nje naše zaščitnice, vrle hčerke bodimo vedno ter dobre Slovenke. Pevski zbor iz Sv. Janža pod vodstvom delavnega g. org. zapoje zdaj krasno domoljubno pesen. Radi bi še več njihovih pesni slišali, pa zaradi velikega števila govornic ni bilo mogoče. Bodi Vam izrečena najsrčnejša zahvala za trud in lep užitek, na svidenje še večkrat! Podpredsednica Z. S. D. Mar. Drev (Petrovč) v skrbno sestavljenem govoru opisuje važnost in potrebo dekliške organizacije; v rokah matere je bodočnost naroda, zato pa se morajo že mladenke pripravljati za poznejši tako važni poklic, ker če se prej ne pripravi, ne more potem tega storiti, kar bi morala. Veliko lahko koristi dobra mladenka, slaba pa tudi ravnotako veliko škoduje, ž njo gre tudi rod v pogubo! Vzpodbuja za dekliške zveze, kjer bi se naj urile za poznejše delovanje. Že zdaj je 2000 deklet v vrstah Z. S. D. Bodimo neustrašene, zatirajmo slabe časnike! G. preds. prebere pismen pozdrav gđne. Erne Razlag,

tajnice Z. S. D., zelo obžaluje, da zaradi slabega vremena pri slabem zdravju ni mogla na shod, ter kliče zbranim mladencam: Bodite in ostanite vedno katoliško narodne Slovenke! Gromoviti trikratni živio je zadonel požrtvovalni gđni v zahvalo! Bog daj mnogo takih učiteljic, njo pa ohrani še dolgo let! O koristi in potrebi dekliških shodov in zvez še govori mladenka iz Makol ter kliče: bodimo vedno združene in zveste! Benedik Neža iz Žetal toži, da še tam ni nobene družbe ali društva za mladino, pa obljublja, da hočejo tudi za ostalo slov. mladino stopiti na polje nar. dela in dobre izobrazbe. Priporoča čitanje časnikov, molitev in sv. zakramente! Tkavc Marija (Makole) opominja: Nikdar nočemo trpeti nesramnega govorjenja, ostudnih šal, ohranimo vedno dekliški ponos! Št. Lovrenčke pevke zapojejo, nalašč za shod sestavljeno lepo pesen. Še bi se rade oglasile govornice in pevke, pa ker je shod trajal že 3 ure, preds. sklene zborovanje zahvaljujoč vse za prihod: dekleta, očete, matere, mladeniče, da je shod tako krasno vspel! Trtinek Genovefa zahvali v imenu zborovalek prireditelje ter kliče: Ostanimo zveste Bogu in Mariji ter svoji krasni domovini! Po petih litanijah je g. žup. Muršič v kratkem posl. govoru proslavljal moč Marijinega imena v boju zoper sovražnike. V njenem imenu bote tudi Ve zmagale, pojdite z njenim imenom v srcu domu ter kakor čebelice nabirajte med Marijinih čednosti, strd kršč. življenja v svoj in vse domovine blagor! V procesiji med pevanjem Marijinih pesmi smo se ločili od Črne gore, kjer smo preživeli take krasne ure. Nikdar ne pozabim tega dneva, tako si je vsakdo rekel. Nepozabljiv ostane gotovo vsakemu srcu tako krasno vspele shod, a nepozabljiv naj ostane tudi po svojem sadu, po dejanjih, potem bo res, kakor je g. preds. rekel, porok boljše bodočnosti!

Dekliški shod pri Sv. Trojici v Slov. gor. dne 11. septembra 1910. Ob skrajno neugodnem in deževnem vremenu je prišlo do 500 mladenk na dekliški shod. Če bi nam bilo nebo milo že v soboto ali vsaj še v nedeljo zjutraj, bi bil to pravi tabor naše slovenske ženske mladine. Pretežna večina je bila seveda iz Slovenskih goric, zastopana pa je bilo častno tudi Ščavniška dolina, kakor tudi daljno Mursko polje. Cerkveni govor je imel č. g. kaplan Bosina, ki je razlagal pomen Marijinega imena zlasti z ozirom na dekliško življenje. Slovesno sv. mašo je opravil vlč. g. p. gvardijan Nikolaj Meznarič. Zborovanje je s pozdravom otvoril in vodil g. Bosina. Opravičil je vsled bolezni zadržano voditeljico Z. S. D. Anico Krenovo iz Št. Ilja, ki je pa poslala pozdrav, želeč shodu obilo božjega blagoslova. Vlč. g. p. gvardijan izvaja: Ker vem ceniti važnost Marijinih družb in upoštevam pomen naših dekliških zvez, iz srca rad dovoljujem, da zborujete na samostanskem ozemlju, pod to starodavno lipo. Želim vam dobrega duha, vas pozdravljam in vam kličem: dobro došle! Amalija Ferlan pozdravi shod v imenu trojiške dekliške družbe. Bog se veseli nad čistim rodom, tako tudi jaz, ker vem, da ste prišle iz čistega namena.

Androjna Marija, Sv. Jurij v Slov. gor. govori o obrambno-izobraževalnem delu slovenske mladenke. Branimo svojo rodno zemljo, svoj jezik, naše lepe šege in navade. Tudi žrtvujemo gmotno po svojih močeh za obrambo domovine. Za to delo pa se vneto pripravljamo in izobrazujemo, da se Slovenci tudi narodno ohranimo zdrave in krepke. Bezjak Terezija, Vurberg: kar so bili nekdanj Turki, to so novodobni sovražniki. Vžigajmo v svojih dekliških srcih ogenj ljubezni v obrambo vere in domovine. Peršak Franciška, Sv. Križ pri Ljutomeru govori pozdrav Marijinih družb. Kocuvan Zalka, Sv. Trojica v Slov. gor.: Branimo Slov. gorice z mečem uma in izobrazbe. Izobražen rod je temelj domovine. Topolnik Alojzija, Sv. Jurij ob Ščavnici: Ljubezen do Marije in Sv. Trojice nas je privedla sem. Mariji za imendan podajmo venec krščanskih čednosti. Šket Roza pozdravi v imenu Kamniške dekliške zveze. Nemec Trezika, Sv. Jurij ob Ščavnici, povdarja važnost slovenske mladenke in njeno delo za ljudstvo. Naši predniki so delali čast Slovenskim goricam. Bodimo njih vredne naslednice. Polanec Marija, Sv. Anton, vnema mladenke za čednostno dekliško življenje. Poštena mladost bo najlepši spomin tudi še v visokih letih. Tikvič Pavlina, Sv. Lovrenc v Slov. gor. govori, kako naj bodo slovenske mladenke po vzgledu hrabrih Blejk srčne in vztrajne v obrambi domovine. Belec Rozalija, Sv. Jakob v Slov. gor. prinaša pozdrave šentjakobske dekliške zveze. Ferlinc Roza Sv. Jurij v Slov. gor. govori o ljubezni, ki jo naj dejansko goji slovenska mladenka do rodne matere, do domovine, do Marije. Razboršek Terezija, Kamnica: Če bomo zveste Mariji, bomo tudi koristile domovini. Horvat Marija, Sv. Jurij ob Ščavnici, izvaja: Marijine družbe in dekliške Zveze so temelj pravemu napredku, so šola značajev in tako dajajo domovini vrlih krepstnih hčer. Mursec Marija, Sv. Rupert v Slov. gor.: Branimo vedno in povsod svojo dekliško čast in dostojanstvo. Klobasa Amalija, Sv. Benedikt v Slov. gor.: Naše delo bodi posvečeno Bogu v čast in Mariji v proslavo, potem bo koristno tudi naši domovini. Šmigovc Cilika, Negova, povdarja pomen dekliških zvez. Vsaka župnija bi morala imeti v dekliški zvezi zbrane svoje mladenke. Roškar Marija, Sv. Jurij v Slov. gor. priporoča stanovitnost v dobrih dekliških sklepih, ki naj rodijo bujne sadove. Č. g. kaplan Ratej, Sv. Jurij ob Ščavnici: Vse naše delo naj preveva pravi yerski duh in oživlja katoliško prepričanje. Č. g. kaplan Bosina: Mladenke, porabite pri svojem delu za Boga in domovino svoj bister um, ki vam ga je dal Stvarnik. Ohranite si plemenito srce, ki naj odseva v čisti, značajni, delavni nesebičnosti. Z železno, krepko voljo naprej čez vse ovire in zapreke, zasramovanja in obrekovanja v varstvu božjem in imenu Marijinem. Zaključil se je pomemben shod, ki se je vršil v najlepšem vremenu. Stara častitljiva lipa je gotovo s ponosom gledala na to navdušeno četo slovenskih mladenk, je s ponosom poslušala njih govore, ki jim jih je narekovala goreča

ljubezen do Boga, Marije in domovine, se je s ponosom čudila krasni slovenski pesmi, ki je tako mogočno odmevala iz jasnih deklških grl. Ne bo zgubljena domovina, še vedno bodo Slovenske gorice ponos slovenske zemlje, dokler bomo imeli vrlo, krepostno in za naše svetinje navdušeno mladino. Po shodu je bil še cerkveni nagovor. Č. g. kaplan Kaučič od Sv. Benedikta je govoril mladenkam o najlepših dveh čednostih: o ponižnosti in čistosti. S slovesnimi večernicami je bil končan ta za našo ožjo deklško organizacijo pomemben dan.

Pilštanj. Naša Dekliška zveza iz vrstno napreduje. Ne poročamo o vsakem mesečnem shodu — a zadnjega dne 18. t. m. ne smemo zamolčati. Bralna soba in veža vse je bilo polno vrlih deklet in kar nas je posebno veselilo, prišlo je na shod tudi lepo število pridnih naših gospodinj. Bile so zastopane tudi sosedne župnije; pa še kako daleč so prišla dekleta: voditeljica Dekl. Zv. iz Podčetrka, četvero navdušenih deklet je zastopalo izobraž. društvo v Podsredi. — Vse je radovedno pričakovalo, kaj bodeta povedali naši odposlanki o gospodinskem tečaju na Teharjih. Že pri prvem nastopu smo ji z veseljem poslušali, kaj šele ko nam bodeta prihodnjič začeli govoriti o potrebnih lastnostih dobre gospodinje! Ema Kranjc nam je kratko podala namen in načrt gospodinskega tečaja; Malka Toplišek pa je v vznesenih besedah govorila o potrebi gospodinske izobrazbe. Kot tretja govornica je nastopila Mima Štritihova. Dolgo časa je bila bolana, zato smo jo pozdravili s tem večjim veseljem. Kako premišljeno, kako lepo je govorila o obrambnem delu slovenske mladenke! Res, na take govornice je lahko ponosna vsaka Dekl. Zv. — Trezika Škerbec iz Podsrede je je navzoče opominjala, da naj čuvajo svoje svetinje: vero sveto in materni jezik; Nežka Perc iz Podčetrka pa jim priporoča pobožnost. — Deklamacije — če tudi so bile pozno razdeljene — so dobro povedale: Nežka Kužner, Roza Potočnik in Mima Kovačič. G. duh. voditelj so omenili dogodke v Št. Ilju ob priliki otvoritve Slov. Doma in so nas vspodbujali k dejanski ljubezni do materinega jezika. Ne smemo še pozabiti naše skrbne voditeljice, ki je tako spretno vodila blizu dve uri trajajoč shod in ki se je v tako lepih besedah zahvaljevala vsem, ki so se kaj potrudili za shod, in vsem, ki so radi poslušali. Naši Dekl. Zv. pa kličemo: Le naprej! Le še več takih shodov!

Pilštanj. Dekanijski odbor za Dekliške zveze v kozjanski dekaniji smo si ustanovili. Izvoljene so v odbor: Predsednica: Cilka Bevc s Pilštanj, nje namestnica: Mima Zakošek iz Št. Vida, tajnica: Nežka Perc iz Podčetrka. Novi odbor že dobro deluje. Po deklškem shodu na Pilštanju 18. t. m. imel je svojo prvo sejo — ki so se je vdeležile tudi zastopnice izobraž. društva iz Podsrede. Govorilo se je o namenu dekanijskega odbora. Enoglasno se je sklenilo, da se kmalu ustanovi Dekliška Zveza v Podsredi. To naj bo prvo javno delo dekanijskega odbora za

blagor in napredek mladinske izobrazbe v našem okraju.

Gornja Radgona. Tretje četrletno poročilo o »Dekliški zvezi«. Dne 17. julija smo imeli naš 7. poučni shod po sledečem vzporedju: 1. »Cvetlice iz rajskega vrta« uvod, govorila je Marija Horvat. Poslušujemo se teh cvetlic iz rajskega vrta, namreč, krščanskih čednosti, o katerih se bo natančneje govorilo pri prihodnjih poučnih shodih. 2. »Življenje Pavline Pakrove« slov. pisateljice in pesnice opisala nam je Marija Jagolič. 3. »O domači knjižnici« govorila Liza Pelcl. Knjiga, če je dobra, je res naša najboljša prijateljica, ki nas podučuje po tudi kratkočasi ter opominja. Če bi nam najboljša prijateljica kaj očitala, bi ji gotovo zamerile, a knjigi ne zamerimo, če nam očita še tako britko resnico. Zato pa imejmo v časti knjige; dajmo jim časten prostor v naši hiši in čuvajmo jih, kot najboljše prijateljice. 8. poučni shod, ki se je vršil dne 7. avgusta, vsebuje to-le: 1. Voditeljica pozdravi novodošlega č. g. Alojzija Zamuda, ki so se odzvali vabilu na naš shod ter nam drage volje obljubili, da nam bodo po svojih močeh pomagali in nas vodili proti našim vzvišenim ciljem. — 2. »Cvetlice iz rajskega vrta« vijolica, znak ponižnosti, govori Miroslava Pintarič. Marija nam je najlepši vzgled ponižnosti. Če torej hočemo biti vredne hčerke Marijine, posnemajmo jo v ponižnosti! — 3. Za pošteno deklško življenje nas je vnela Jožefa Strah. Namen »Dekliške zveze« je, da nas vnela za pošteno, brezmadežno deklško življenje, ker to nam bo najboljša, najtrdnjša podlaga za celo bodočnost. — 4. O znakih »Zveze slov. deklet« govorila je voditeljica. Izrazila je željo, da naj si vsaka članica priskrbi tak znak, razložila pa tudi lep pomen teh znakov; po teh znakih nas vsakdo lahko spozna, da smo Marijine hčerke in zavedne Slovenke. Dne 28. avgusta je priredila zveza lepo slavnost in to v proslavo goda svojega bivšega duh. voditelja č. g. Rajmunda Brataniča. Slavnost se je vršila na sledeči način: 1. Podpredsednica Tončka Kovačič je pozdravila navzoče in ob enem razložila pomen slavnosti. Prosila je v imenu cele zveze č. g. slavljenca, naj ostanejo še nadalje zvezi naklonjeni. 2. »Častitke za god« deklamujejo deklice: Binica Čirič, Tilčka Rutnik in Lizika Kovačičeva. 3. »Tri čudotvorne rožice« igra v enem dejanju, predstavljajo dekleta v čast slavljenca. V znak odkritosrčne hvaležnosti njim je zveza podarila tri darove. Slednjič so se č. g. Bratanič ginjeni zahvaljevali za prirejeno njim slavnost ter nas navduševali, naj tudi zanaprej tako krepko in neustrašeno delujemo v »Dekliški zvezi«, da bomo delale veselje tudi našemu novemu č. g. duh. voditelju, in to tudi hočemo storiti. Naš 9. poučni shod, ki se je vršil 18. sept. vsebuje to-le: 1. »Slovenska mladenka in 4. božja zapoved« govorila je Tončka Petovar. Razložila je, kako mora slov. mladenka prvič ljubiti in spoštovati svoje stariše, drugič spoštovati duhovnike in tretjič spoštovati tudi stare ljudi. — 2. »Cvetlice iz rajskega vrta« o radodarnosti predavala je Anica Gomilšek. Govorila je, kako

naj po svojih močeh podpiramo domače reveže, nadalje katoliške misijone, žrtvovati pa tudi kaj za narodne potrebe. — 3. Marija Štefanec je govorila, kako mora slov. mladenka vsikdar braniti naše najdražje svetinje, to je sv. vero in materin jezik; nikakor pa ne teh svetinj onečaščeovati z nepoštenim življenjem.

Govorniške vaje.

Devica Orleanska.

Drage sestre! Deklica, žena zavzema v človeški družbi preimeno mesto, ako je dobro podučena, ako je pobožna, ako je delavna in navdušena za vse dobro, blago in sveto. Take deklice, take žene naj bi tudi me postale, da priborimo naši mili domovini pravo svobodo in pravo srečo ter spoštovanje med drugimi narodi.

Naj vam v ta namen na kratko povem zgodbo o junaški deklici francoski, o devici orleanski, ki je s svojo pobožnostjo, srčnostjo in delavnostjo pred 480 leti obvarovala francosko deželo žalostne sužnosti in rešila svojo domovino.

Ivana Dark, tako je bilo ime devici orleanski, je bila rojena v vasi blizu francosko-nemške meje. Stariši njeni so bili pobožni kmetovalci, ki so svojo hčerko kaj lepo odgojili. Rada je pomagala starišem pri delu, bila je silno dobrotljiva, postrežljiva revežem in bolnikom. Ogibala se je posvetnih veselje; najrajši je zahajala v domačo cerkev, kjer je vsikdar pobožno molila in pogostoma sprejemala sv. zakramente. Vsako nedeljo je s svojo sestro obiskala Marijino kapelico blizu domače hiše je ovenčala podobo Marijino, vzgala svetilko pred njo in opravila svojo pobožnost. Bila je sloveča po svoji telesni lepoti, a še bolj sloveča po svojih čednostih, po svoji dušni lepoti.

Večkrat je slišala od popotnikov, kako stiskajo Angleži njeno domovino, kako se je hočejo popolnoma polastiti. Vzbudila se je v njenem mlademu srcu mogočna ljubezen do tlačene domovine, posebno od onega časa, ko je morala s svojimi stariši zapustiti svojo rojstno vas in bežati pred Angleži v drug kraj. Nesreča domovine jo je silno žalostila, noč in dan jej ni dala miru. Sklenila je pomagati svoji domovini. Zato je pogosto molila in prosila Boga razsvetljenja. Nekoč se jej prikaže nadangelj Mihael in jej reče, da naj bo pridna, dobra deklica, pa jej bode Bog pomagal. Naroči jej, da mora ona pomagati svojemu kralju. Prikazale ste se jej tudi sv. Katarina in sv. Marjeta in sta jo navduševale za rešitev domovine. Slišala je tudi božji glas, ki ji je velel, da naj reši od Angležev oblegano francosko mesto Orlean.

Ivana posluša glas božji in gre najprej k poveljniku kraljeve vojske. On jo vsprejme in obljubi pripeljati pred franc. kralja Karola Sedmega. Tri tedne so tam izpraševali kmečko deklico, da bi se prepričali, jeli res glas božji, ki deklico kliče v vojsko. Njeni jasni, določni odgovori, njena prisrčna pobožnost, njena izredna srčnost so pripravili kralja, da jo je vsprejel v svojo armado. Ko je prišla pred kralja, je izrekla sledeče preroške besede: „Presviti kralj, jaz sem Ivana, dekla. Iz nebes mi je prišlo povelje, da preženem Tvoje sovražnike od mesta Orleansa in Te popeljem v mesto Rems. Tam boš, ako me sprejmeš v svojo službo,

— Slednjič je tajnica predavala iz gospodinjskega tečaja na Teharjih in sicer je tokrat razložila namen in načrt tega pomenljivega tečaja ter obljubila, da hoče polagoma nam podati vse nauke in navodila, ki jih je prinesla iz tega koristnega tečaja.

kronan za francoskega kralja“. Obenem je kralju razodela njegove misli in načrte in skrivnosti, tako da so se jej vsi čudili. Kralj je uslišal njeno prošnjo in jej izročil poveljstvo cele vojske. Vsi generali so jej morali biti pokorni. Dobila je krasno vojaško obleko in iskrega konja. Dala je narediti vojno zastavo s podobama božjega Odrešenika in blaž. Device Marije. Predno pa je šla z vojsko na sovražnika, je slabe razvade odstranila in upeljala strog vojaški red. Vsi vojaki so morali prejeti poprej sv. zakramente. Ljudje so proslavljali junaško deklico kot božjo poslanko. Vojska je vedno naraščala in vojaki so bili pod poveljstvom Ivane polni srčnosti pa tudi polni upanja na gotovo zmago.

Na čelu francoske vojske hiti Ivana pred mesto Orlean, ki je bilo strašno stiskano od Angležev, udere v mesto, požene v beg Angleže in osvobodi mesto sovražnikov l. 1429. Po tej slavni zmagi je dobila ime devica orleanska. Sedaj je hitela dalje s svojo vojsko in v nekaterih tednih osvojila velik del francoske dežele ki je bil še v rokah Angležev. Pripeljala je res, kakor je prerokovala, armado in kralja v mesto Rems, kjer je bil kronan za kralja francoskega. Slava njenega imena se je razširila po celem svetu.

Izpolnila je sedaj od Boga jej dano nalogo, osvobodila je svojo domovino. Hotela je zopet nazaj k starišem, ali kralj je ni pustil. Še jo je vse ljubilo in častilo, pa prejšnja sreča jej ni več bila mila. Leta 1430. so jo Angleži pri obleganju nekega mesta ujeli in vrgli v globoko ječo, v kateri je vzdihovala celo leto. Postavili so jo pred sodišče in jo obsodili k smrti na grmadi, češ, da je s pomočjo hudega duha izvrševala taka junaška dela, zato kot čarovnica ne zasluži družega kot smrt. Nič ni pomagalo njeno zatrjevanje, da je nedolžna, da je bila poklicana od Boga. Dne 30. maja 1431. se jo posadili na grmado. Spovedana, obhajana, lepo na smrt pripravljena je stopila na gorečo grmado, na kateri se je priporočila še nadangelu Mihaelu, Jezusu in Mariji se spomnila v molitvi kralja in svoje domovine ter, predno je izdahnila svojo junaško dušo, še izrekla besede: „Jaz nisem krivoverka, ne odpadnica! Moji razglasila so od Boga, na božje povelje sem vse storila!“

Tako je na grmadi mučeniške smrti umrla še komaj 19 letna devica orleanska za kralja in za domovino. 25 let potem je sodišče razglasilo njeno nedolžnost. Čez 400 let jo že slavi in časti francoski narod kot uzor pravega domoljuba; l. 1909 pa jo je sv. cerkev razglasila za blaženo.

Predrage sestre! Učimo od device orleanske ljubiti svojo domovino, pomagati svoji stiskani slovenski domovini. Živimo kot ona, pobožno in nedolžno in Bog nam bode pomagal, da bodemo v pomoč svoji domovini, njej v slavo in korist. Bodimo vsak čas srečne, odločne, junaške Slovenke

Ustanovljena l. 1885.

Telefon 113.

Trgovina tiskarne sv. Cirila

Maribor, Koroška cesta 5

je otvorila na novo prodajo papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin ter priporoča:

kancelijski, konceptni,
pismeni, dokumentni,
ministrski, ovitni in
:: barvani papir. ::
Trgovske knjige v
vseh velikostih črtane
z eno ali dvema ko-
lonama, v papir, plat-
no, gradl ali pol vs-
|| nje vezane. ||

Štambilje pečatnike
vignete, (Siegelmar-
ken) za urade in
privatne izvršuje se
v najkrajšem času.
Trgovci in prepro-
dajalci imajo en gros-
cene. Priznano do-
bro blago. Solidna
in točna postrežba.

Uredniški pogovor.

Urednik ne more in ne sme svojim prijateljem zamolčati, da se je tudi on vdeležil slovenskega romanja v Jeruzalem. Tamkaj na svetih krajih je vklebil v molitve tudi slovenske mladeniče in mladenke kakor tudi »Naš Dom.«

Kako je bilo tam? bo vprašal marsikdo. Natančno vam tega nemorem dopovedati, ker bi bilo preobširno in bi nazadnje postal dolgočasen. Le nekaj splošnih vtiskov. Jeruzalemljani, mohamedanci kakor kristjani so občudovali naše ubrano petje, resno, spoštljivo obnašanje naših romarjev, njih globoko pobožnost. Negujmo tedaj tudi doma te lepe slovenske lastnosti. Vadite se pridno v lepem petju, dostojno se povsod obnašajte, s tem si bomo pred svetom pridobili čast in spoštovanje kot omikano in dobro ljudstvo.

Med našimi mladeniči se kaže tu in tam grda napaka, da se norčujejo iz svetih reči, postajajo okoli cerkve, motijo službo božjo, med službo božjo pijančujejo in razsajajo po krčmah, pa mislijo, da s tem kažejo korajžjo. To je nezaslišana surovost in neotesanost. Taki nezreli fantalini bi se naj šli učiti k Turkom, kako se treba obnašati v hiši božji. Turku je hiša božja svet kraj in ne dopusti, da bi kdo tam šale zbijal ali drugače nečast delal.

Bodi tedaj tudi vam hiša božja svet in častitljiv kraj. Boljše je doma ostati, kakor pa v hiši božji nečast delati! Naše jeruzalemsko romanje je bilo dalje pomenljivo za to, ker smo pred tujim svetom nastopili kot narod. Prišel nas je pozdravit konzul, zastopnik avstrijske vlade, Arabci so kmalu vlovili nekaj naših besed in že drugi dan smo slišali na ulici iz arabskih ust: Živeli Slovenci! Arabci so namreč za jezike silno nadarjeni. Če bi bili mesec dni v Jeruzalemu, pa bi se Arabci do dobrega navadili našega jezika. Trgovci in kočijaži so nam že odgovarjali slovenski. Kako pa je pri nas doma! Koliko pritepenih uradnikov in trgovcev je med nami kruh, pa ne marajo za naš jezik, ampak zavoljo enega privandranega lopova se mora učiti tujega jezika cela občina, celi okraj. Držimo se svojega jezika, povsod se ga poslužujemo, uradniki in trgovci so za nas, ne mi za njih.

Jeruzalemski romarji smo tudi videli, kako pusta in žalostna je sedaj sveta dežela, pa kako lepa je nasproti njej naša domovina. Mi sami ne vemo, kaj imamo. Nemci silijo k nam, naši ljudje pa drviijo v Ameriko in v tuja mesta, kjer se zgubijo. Naša zemlja je lepa in bogata dovolj, le pridnih rok je treba. Lenuh ne bo nikjer izhajal.

K sklepu še nekaj za dekleta. V Palestini so naši romarji lahko spoznali, da pri Turkih ženska nima nikakšne veljave. Turek celo pravi, da žena nima duše. Žena je sužnja, samo za to na svetu, da služi možu. Mladike, krščanski veri imate zahvaliti, da uživaste čast in slobodo in niste kakor vaše sestre na Jutrovem. In ravno mati božja je ščit naše časti, zavoljo matere božje krščanstvo ženo visoko časti. Zato pa bodite Bogu hvaležne, da ste kristjanke, živite krščansko, varujte skrbno svojo žensko čast in dostojanstvo.

Sedaj pa bodite pozdravljeni!

Urednik, jeruzalemski romar.